

Kalev Aasmäe

Eile Tallinnas kogunenud Euroopa pilvandmetöötluse arendamise nõukoja koosoleku järgsel pressikonverentsil ütles president Toomas Hendrik Ilvese, et luureskandaali taustal on Euroopa lahtisidumine USA ettevõtete pakutavatest pilveteenustest ning oma turvalise pilve loomine saanud eriti aktuaalseks.

«Viimased kuud kinnitavad taas kord: on eriti oluline välja töötada Euroopa oma andmepilved, mis alluvad Euroopa Liidu seadustele ja on kasutajale täiesti turvalised, kuna praegu on 95 protsenti Euroopa Liidus kasutatavaist pilveteenustest USA ettevõtete omad,» rõhutas president Ilves.

Pilvandmetöötlus tähendab andmete, näiteks tekstifailide, piltide, videote ja tarkvara salvestamist kaugemal asuvates arvutites, millele kasutajad pääsevad ligi interneti kaudu enda valitud seadmetest.

Usalduse puudujääk

Rahvusvaheline luureskandaal näitab presidendi sõnul, et Euroopa peab tegema «oma asja – looma oma pilve, oma teenused siin, Euroopas».

«Me peaksime PRISMi skandaali võtma võimalusena ning kasutama seda võimalust, mitte taguma vastu rinda ning ütleva «oh, kui halb see on, et USA jälgib kõike, mida me teeme»,» lisas riigipea.

President kritiseeris oma sõnavõtus USA tehnoloogiaettevõtteid, öeldes, et praeguseks on selgunud, et need ei ole usaldusväärsed: «Nagu me oleme avastanud – kui me kasutame

Apple'i, Google'i meiliteenuseid, siis need ei suuda pakkuda või garanteerida privaatsust ja turvalisust, samal ajal kui Euroopas asuvate või Euroopa standarditele vastavate süsteemide abil saaksime me Euroopa Liidu kodanikele pakkuda midagi, mis praegu veel ei eksisteeri.»

Vajadust Euroopa turvalise pilve järele kinnitas eilsel pressikonverentsil ka Euroopa Komisjoni asepresident ja digitaalarengu volinik Neelie Kroes, kelle sõnul on pilveteenuste pakkumisel kõige olulisem usalduse loomine, mida saab ehitada vaid läbipaistvuse abil. «Kui ma oleks praegu USA pilveteenuse pakkuja, oleks ma oma valitsuse tegevusest üsna frustreritud,» ütles ta.

USA ettevõtetele tuleb tema sõnul arvestada Euroopas kehtivate privaatsusreeglitega. «Kui Euroopa seadusandjate loodavad turvalisusreeglid toovad tagajärgi USA pilveteenuse ettevõtetele, siis olgu nii,» lausus volinik.

Muuhulgas ka pilveteenuseid pakkuva USA ettevõtte Microsofti Baltikumi üksuse juht Rain Laane vaatab tulevikku siiski lootusrikkalt ning ei usu, et USA ettevõtted Euroopa pilveteenuste turul kõrvale tõrjutakse.

«Siin on küsimus lihtsalt juriidilistes nüanssides. USAs on Patriot Act, mis sätestab väga palju ja mida ei ole kõige lihtsam Euroopa riikide seadustega kokku panna. Ma usun, et seal leitakse lihtsalt selline lahendus, et tehnoloogiliselt saadakse kasutada ka teiste (st ka USA – K. A.) firmade platvorme. Seal tuleb lihtsalt leida õige juriidiline lahendus ning ma usun, et president koos teiste riikide juhtidega leiavad selle lahenduse,» ütles Laane Postimehele.

Ilves hoiatas aga, et hirm turvalisuse pärast ei tohiks viia kapseldumise ja enda teistest riikidest eraldamiseni. «Eesti ei saa ennast ära lõigata «Suure Eesti müüri» abil,» näitlikustas president ohtu, et Euroopa riigid võivad hakata tundma vajadust eraldi seaduste loomise järele, mis tema sõnul takistaks pilveteenuste ja interneti arengut Euroopas.

Kroes lisas, et Euroopa Liidus eraldi riiklike pilvede arendamine vähendab tugevalt pilvetehnoloogia potentsiaali, olles ühtlasi ka kallim.

Kampaania avalikus sektoris

Eile startis ka Euroopa pilvandmetöötlusstrateegia edukale rakendamisele avalikus sektoris suunatud Cloud for Europe'i projekt. Kolme aasta vältel püütakse luua usaldust Euroopa pilvandmetöötluse suhtes, kasutades kommertskasutusele eelnevaid hankeid, et toetada uute lahenduste pakkumist turul ja pilvetehnoloogiate kasutuselevõttu avalikus sektoris. Projekti rahastatakse Euroopa Liidu teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise seitsmendast raamprogrammist ning selles osaleb 24 organisatsiooni 11 Euroopa riigist.

«Kui haarame võimalusest, võib Euroopa majandus pilvandmetöötlusest võita kuni 350 miljardit eurot aastas. Kasu avalikule sektorile oleks muljetavaldav – kodanikele oleks võimalik pakkuda tõhusamaid ja paremini lõimitud teenuseid senisest odavamalt hinnaga. Seega näen suurt vajadust Cloud for Europe'i algatuse järele, mis kiirendab pilvandmetöötluse kasutuselevõttu avalikus sektoris,» lausus Neelie Kroes.

Euroopa Parlament võttis eile vastu resolutsiooni, mille kohaselt peaks parlamendi kodanikuvabaduste komisjon viima läbi USA jälgimisprogrammide «põhjaliku uurimise», seda ka eurolliidu institutsioonide võimaliku jälgimise osas. Tulemused esitatakse aasta lõpuks. Saadikud rõhutasid, et inimesed, kes paljastavad põhiõiguste tõsiseid rikkumisi, vajavad rohkem kaitset.

Saadikud pidasid resolutsioonis oluliseks, et Euroopa Liidu andmekaitsestandardid ja läbirääkimised praeguse andmekaitsepaketi üle ei satu USAga kavandatava Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse tagajärjel ohtu. Resolutsioonis rõhutatakse, et oleks «väga kahju», kui hiljuti esitatud väited mõjutaksid püüdlusi sõlmida kaubanduslepet USA ja Euroopa Liidu vahel.

President Toomas Hendrik Ilvese juhitava Euroopa pilvandmetöötluse arendamise nõukoja eesmärgiks on edendada piiri-üleste digitaalsete avalike teenuste kasutust Euroopa ettevõtluses ning avalikus sektoris.